

Skien kommune

Økonomiavdelingen

Økonomiseksjonen

Kommunal-og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep.

0032 OSLO

Kontoradresse : **Rådhuset**
Postadresse : **Postboks 158, 3701
Skien**
Telefon :
Telefaks :
Bankkonto : **2680.07.01049**
Org nr : **938 759 839**

Arkivkode
014

Deres ref.
10/1002-9 MAR

Vår ref.
10/1741- 11/ROAT

Dato
03.09.2010

HØRINGSUTTALELSE - FORLAG TIL ENDRING I VALGLOVEN

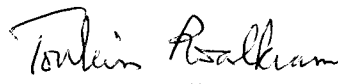
Skien bystyre behandlet i møte i går, 02.09 forslag til endringer i valgloven. Følgende uttalelse ble enstemmig vedtatt:

Skien kommune ønsker å komme med følgende uttalelse til forslaget om å sette begrensninger når det gjelder listekandidatenes muligheter til å sitte i stemmestyrene og å ha direkte kontakt med velgerne i forbindelse med stemmegivningen:

"Skien kommune vil trolig ha behov for å erstatte ca. 180 valgmedarbeidere som i dag rekrutteres via de politiske partiene. Dette representerer et betydelig tap av kompetanse. Vi har hatt en praksis med egne valgrådgivere som støttespillere for stemmestyrene. Disse er rekruttert blant kommunens ansatte, og dermed har vi et lite antall ansatte som innehar nødvendig kompetanse på valg arbeid. Vi ser derfor store utfordringer med behov for opplæring av et betydelig antall valgmedarbeidere. Selv om risiko for feil ved gjennomføringen av valg trolig vil øke, antar vi at vi gjennom betydelig opplæring skal kunne gjennomføre valg på en betryggende måte. Endringsforslaget vil også øke kommunens administrative arbeid med gjennomføring av valg.

Hovedproblemet blir å rekruttere et tilstrekkelig antall nye valgmedarbeidere. Suksessfaktor nummer en i dette rekrutteringsarbeidet vil være vår evne til å lønne dette arbeidet. Våre beregninger viser at kommunes utgifter vil øke med ca. kr. 1.100.000.- pr. valg. Vår støtte til dette endringsforslaget er derfor betinget av økt statlig bevilling med kr. 1.100.000.- pr. valg."

Skien kommune har ingen kommentarer til de øvrige spørsmål/forslag til endringer presentert i høringsnotatet. Som en orientering legger vi ved hele saksframlegget i denne saken.

Torstein Roalkvam
rådgiver

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Torstein Roalkvam
Arkivsaksnr.: 10/1741

Arkiv: 014

FORSLAG TIL ENDRINGER I VALGLOVEN - HØRINGSUTTALELSE

Rådmannens innstilling:

Skien kommune sender følgende høringsuttalelse til kommunal- og regionaldepartementet:

Skien kommune ønsker å komme med følgende uttalelse til forslaget om å sette begrensninger når det gjelder listekandidatenes muligheter til å sitte i stemmestyrene og å ha direkte kontakt med velgerne i forbindelse med stemmegivningen:

”Skien kommune vil trolig ha behov for å erstatte ca. 180 valgmedarbeidere som i dag rekrutteres via de politiske partiene. Dette representer et betydelig tap av kompetanse. Vi har hatt en praksis med egne valgrådgivere som støttespillere for stemmestyrene. Disse er rekruttert blant kommunens ansatte, og dermed har vi et lite antall ansatte som innehar nødvendig kompetanse på valgarbeid. Vi ser derfor store utfordringer med behov for opplæring av et betydelig antall valgmedarbeidere. Selv om risiko for feil ved gjennomføringen av valg trolig vil øke, antar vi at vi gjennom betydelig opplæring skal kunne gjennomføre valg på en betryggende måte. Endringsforslaget vil også øke kommunens administrative arbeid med gjennomføring av valg.

Hovedproblemet blir å rekruttere et tilstrekkelig antall nye valgmedarbeidere. Suksessfaktor nummer en i dette rekrutteringsarbeidet vil være vår evne til å lønne dette arbeidet. Våre beregninger viser at kommunes utgifter vil øke med ca. kr. 1.100.000.- pr. valg. Vår støtte til dette endringsforslaget er derfor betinget av økt statlig bevilling med kr. 1.100.000.- pr. valg.”

Skien kommune har ingen kommentarer til de øvrige spørsmål/forslag til endringer presentert i høringsnotatet. Som en orientering legger vi ved hele saksframlegget i denne saken.

Rådmannen i Skien

Knut Wille

Bakgrunn:

Kommunestyrevalg 2011 er fastsatt til mandag 12. september 2011.

Det er utarbeidet et høringsnotat med evaluering av valget i 2009 og forslag til endringer i valgloven. Fristen for å avgi høringsuttalelse til foreslåtte endringer er 01.09.2010.

Det fremmes forslag til følgende lovendringer:

1. Forslag om at en kandidat kan be seg fritatt fra å stå på valgliste ved kommunestyrevalg og fylkestingsvalg dersom vedkommende legger fram erklæring om at han/hun ikke sympatiserer med valglisten.
2. Forslag om at tidspunktet for innlevering av listeforslag settes til kl. 12 den 31. mars og tidspunkt for tilbakekalling av listeforslag settes til kl. 12 den 20. april.
3. Forslag om at Folkeregistermyndigheten pålegges å lage et "foreløpig manntall" pr. 1. april i valgåret.
4. Forslag om krav til forsegling av urner på valgdagen. Dagens krav i valgforskriften til forsegling av valgurner ved forhåndsstemmegivningen foreslås fastsatt i lov.

Andre spørsmål diskutert i høringsnotatet:

5. Departementet har vurdert om det bør innføres begrensninger med hensyn til valgbarhet for listekandidater til stemmestyrene, men foreslår ingen konkrete lovendringer i dette notatet. Vi ber imidlertid om tilbakemeldinger fra kommunene på hvilke praktiske problemer som eventuelt vil kunne oppstå ved innføring av slike begrensninger.
6. Det fremmes i dette notatet også forslag om å foreta enkelte forskriftsendringer i regelverket for utforming av stemmesedler.
7. I tillegg foreslås det at det i valgforskriften tas inn krav til kvittering for levering og mottak av valgmateriell, enten dette skjer internt i kommunen eller ved levering til fylkeskommunen.

Kort oppsummering av de enkelte forslag:

1. Forslag om at en kandidat kan be seg fritatt fra å stå på valgliste ved kommunestyrevalg og fylkestingsvalg dersom vedkommende legger fram erklæring om at han/hun ikke sympatiserer med valglisten. Det har ofte vært stor publisitet når enkelte kjendiser blir satt opp på en valgliste uten deres samtykke. Eneste mulighet for å unngå dette i dag er å melde seg inn i et annet politisk parti. Foreslår nå at dette endres pga Norges internasjonale forpliktelser, som angir at ingen skal tvinges til å være medlem av et politisk parti eller en politisk gruppe mot sin vilje.
2. Rent praktisk presisering med å angi et konkret klokkeslett, og at dette er innenfor normal arbeidstid. Når det tidligere ikke var angitt klokkeslett utløp fristen kl. 24.00.
3. Formell endring som presiseres ansvaret til folkeregistret.
4. Forslaget innebærer en harmonisering med internasjonale standarder.
5. Viser til eget vedlegg, og drøfting nedenfor.
6. Det arbeides med utforming av stemmesedler, bl.a. slik at det skal bli lettere for velgerne å brette stemmeseddelen riktig vei.
7. Dette er et rent praktisk forslag som skal øke sikkerheten ved overlevering av valgmateriell.

Det er kun punkt nr 5 det er grunnlag for å diskutere og avgi høringsuttalelse om.

De øvrige forslagene er mindre endringer og kan alle sammen aksepteres slik de foreslås.

Punkt nr. 5:

Departementet har vurdert om det bør innføres begrensninger med hensyn til valgbarhet for listekandidater, men foreslår ingen konkrete lovendringer i dette notatet. Bakgrunnen for dette er bl.a. OSSE-rapporten og dens vurderinger, når det gjelder listekandidatenes adgang til å sitte i stemmestyrene. Departementet vil særlig vurdere om det er behov for å sette begrensninger når det gjelder listekandidatenes muligheter til å ha direkte kontakt med velgerne i forbindelse med stemmegivningen.

Vi ber imidlertid om tilbakemeldinger fra kommunene på hvilke praktiske problemer som eventuelt vil kunne oppstå ved innføring av slike begrensninger. Dette gjelder både i forhold som medlemmer av stemmestyrene og som valgfunksjonærer eller stemmemottakere.

Prinsipielle forhold ved forslaget

Departementet har ikke bedt om tilbakemelding rundt de prinsipielle forhold vedr. det å innføre begrensninger i listekandidatens adgang til å sitte i stemmestyrene og å delta i gjennomføringen av valg.. Departementet konkluderer med følgende:

”Dersom listekandidater skal utelukkes fra verv som stemmestyremedlem eller fra å tjenestegjøre som valgfunksjonærer eller stemmemottakere er det et spørsmål om og eventuelt hvordan dette vil påvirke gjennomføringen av valget rent praktisk. Enkelte kommuner har tidligere signalisert at det er problemer med å skaffe folk til de nevnte posisjoner. Samtidig er det viktig å se de prinsipielle innvendingene mot at listekandidater har oppgaver under selve stemmegivningen.”

Det vises til trykt vedlegg på 4 sider som viser hele departementets utredning om dette punkt.

Praksis i Skien

Forhåndsstemmegivning:

Det oppnevnes stemmemottakere til forhåndsstemmegivningen på Servicesentret, ute i institusjonene og til hjemmestemming. Disse rekrutteres i dag administrativt blant kommunens ansatte, og oppnevnes av valgstyret.

Valgting:

Skien kommune hadde ved kommunevalget i 2007 valg ved 12 valgkretser.

Til sammen var det 178 valgmedarbeidere (stemmestyre + valgmedarbeidere) tilstede under valgtinget. Alle disse var rekruttert via de politiske partiene. Det var ikke rekruttert noen valgmedarbeidere fra partiene; Demokratene, Pensjonistpartiet, Rød Valgallianse.

Av disse 178 valgmedarbeiderne var 48%, 80 stk, også listekandidater ved det samme valget.

I tillegg var det ved de 7 største valgkretsene egne rådgivere for stemmestyrene, en rådgiver i hver krets. Disse var rekruttert administrativt blant kommunens ansatte.

(Ved valget i 2009 var det også rekruttert ca. 10 stk. som ”reserver” pga ekstra fare for frafall pga influensa. Disse var rekruttert administrativt blant kommunens ansatte.)

Skien har lang tradisjon for å avholde valgting over to dager.

Medlemmer av stemmestyrene og valgmedarbeidere får en godtgjøring på kr. 300.- pr dag.

Leder av stemmestyrene gis refusjon for diverse utgifter med kr. 300.-.

Nestleder av stemmestyrene gis refusjon for diverse utgifter med kr. 200.-.
Dokumentert tapt arbeidsfortjeneste godtgjøres med inntil kr. 381.- pr. time.

Praktiske problemer ved innføring av nevnte begrensninger

Forhåndsstemmegivning:

Forslaget medfører ingen endringer for forhåndsstemmegivningen slik vi har praktisert dette.

Valgting:

For valgtinget medfører forslaget tre hovedutfordringer; Tap av kompetanse, endret rekruttering av medarbeidere og dermed trolig økte kostnader.

1. Tap av kompetanse:

Kommunen vil miste mange frivillige med lang erfaring som valgmedarbeidere. Vi har fram til i dag hatt stor nytte i det praktiske valgarbeidet med at mange av de frivillige har deltatt ved mange valg. De har vært motivert for oppgaven. Kommunen vil derfor få en stor utfordring med opplæring av mange nye valgmedarbeidere.

Kommunens praksis med egne valgrådgivere gjør at kommunen i dag har en stab av disse rådgiverne som har erfaring fra praktisk valgarbeid. Det blir viktig for oss å bygge på denne kompetansen. Disse medarbeiderne sammen med massiv opplæring vil sette oss i stand til å gjennomføre valg på et godt faglig nivå. Men det skal ikke ses bort fra at risiko for feil vil øke når alle disse 80 (evt. 180) valgmedarbeiderne må erstattes samtidig.

2. Endret rekruttering:

Når det gjelder rekruttering av valgmedarbeidere via de politiske partiene har dette lang tradisjon. Dette blir sett på som nødvendig og viktig dugnadsarbeid. Hvis det innføres begrensninger er det i Skien behov for å erstatte ca. ½ parten av alle medarbeidere som deltok ved siste valg, ca. 80 medarbeidere. Disse var alle sammen listekandidater ved samme valg. De politiske partiene har fram til dags dato gitt uttrykk for at det er en utfordrende jobb å rekruttere til stemmestyrene/valgfunksjonærer.

Hvis forslaget blir vedtatt er det i første omgang kun nødvendig å skifte ut ca. ½ parten av valgmedarbeiderne. Det kan derfor tenkes at de politiske partiene kan fortsette sin rekruttering av frivillige til dugnadsarbeid og at de klarer denne utfordringen. Det kan også tenkes at det kan bli en blandingsmodell hvor de politiske partiene fortsetter sin rekruttering av frivillige samtidig som kommunens administrasjon rekrutterer blant egne ansatte og evt. skoleungdom. Det vil da bli en situasjon med noen frivillige og noen lønnede valgmedarbeidere. Det kan da tenkes at de frivillige rekrutterer fra de politiske partiene innehar de formelle rollene i stemmestyrene, mens de administrativt rekrutterte er valgfunksjonærer.

Hvis forslaget blir vedtatt fører dette til et økt press på de politiske partiene ved at mange i disse organisasjonene ikke lenger kan påta seg dette dugnadsarbeidet. All dugnadsarbeid er avhengig av en indre motivasjon for oppgaven, og denne styres ikke bare av oppgavens art

men også bl.a. av omgivelsenes syn og holdning til oppgaven. Hvis det offentlige nå innfører nevnte begrensninger med begrunnelse i formelle forhold og risiko for blanding av roller kan dette trolig også føre til at de politiske partiene mister noen av sin motivasjon for dette dugnadsarbeidet. Konsekvensene for kommunen kan bli at vi kanskje må erstatte alle medarbeidere som tidligere er rekruttert via de politiske partiene. Dette er i alt ca. 180 medarbeidere.

Nevnte endring vil kun ha praktisk betydning ved kommunevalg. Det kan derfor rent teoretisk tenkes at tradisjonen med dugnadsarbeid med politikere i stemmestyrene kan fortsette ved stortingsvalg hvert 4. år. I praktisk valgarbeid ser vi utfordringer med at valgmedarbeideres kompetanse delvis går tapt i perioden på 2 år mellom hver gang valg avholdes. Vi ser det derfor som lite aktuelt å be politikere å stille opp til dugnadsarbeid hvert 4. år.

Kan det tenkes at andre personer eller organisasjoner kan overta politikernes dugnadsarbeid? Vi anser dette som lite realistisk. Vi må anta at de politiske partiene frem til i dag har hatt kontakt med den delen av befolkningen som har sett på dette som en viktig oppgave, og således har vært motivert for dugnaden. Når selv de har rapportert om problemer med å rekruttere til denne dugnaden er det lite trolig at kommunen, eller andre organisasjoner vil lykkes med å rekruttere nødvendig antall på frivillig basis. Hvis forslaget blir vedtatt er det trolig definitivt slutt på dugnadsarbeidet i valgsammenheng.

Vi er kjent med at andre store kommuner, f. eks Bergen allerede har en praksis med studenter og kommunalt ansatte som lønnete valgmedarbeidere.

Det må nok benytte flere kanaler til å rekruttere nye valgmedarbeidere. Til stemmestyrene vil det være naturlig å rekruttere blant kommunens egne ansatte, da disse må gjennomgå en grundig opplæring. Som øvrige valgfunksjonærer kan det tenkes å innlede samarbeid med, og rekruttere fra videregående skoler (skoleungdom over 18 år) og frivillige organisasjoner (dugnadsjobb til inntekt for egen organisasjon).

3. Økte kostnader:

Suksessfaktor nummer en i dette rekrutteringsarbeidet vil være vår evne til å lønne dette arbeidet. For Skiens del er det snakk om ca. 5 timers søndagsarbeid pluss at det på selve valgdagen er ca. 12 timers arbeidstid. I tillegg vil det være behov for opplæring ca. 4 timer. Det vil trolig være aktuelt å godtgjøre dette arbeidet med en lønn i snitt på ca. kr. 5.500.-. Total kostnad for Skien kommunes 180 medarbeidere x 5.250.- er kr. 945.000.-. Sosiale kostnader vil også påløpe for kommunens egne ansatte, anslagsvis kr. 180.000.-. I tillegg vil det påløpe både lønn og adm. kostnader som følge av selve rekrutteringsarbeidet. Dette er kostnader som Skien kommune pr. dags dato ikke har i sine budsjett.

Til sammenligning koster dagens ordning med politikere i stemmestyrene/valgfunksjonærer ca. kr. 110.000.-.

Forslag til høringsuttalelse:

Skien kommune sender følgende høringsuttalelse til kommunal- og regionaldepartementet:

Skien kommune ønsker å komme med følgende uttalelse til forslaget om å sette begrensninger når det gjelder listekandidatenes muligheter til å sitte i stemmestyrene og å ha direkte kontakt med velgerne i forbindelse med stemmegivningen:

”Skien kommune vil trolig ha behov for å erstatte ca. 180 valgmedarbeidere som i dag rekrutteres via de politiske partiene. Dette representerer et betydelig tap av kompetanse. Vi har hatt en praksis med egne valgrådgivere som støttespillere for stemmestyrene. Disse er rekruttert blant kommunens ansatte, og dermed har vi et lite antall ansatte som innehar nødvendig kompetanse på valgarbeid. Vi ser derfor store utfordringer med behov for opplæring av et betydelig antall valgmedarbeidere. Selv om risiko for feil ved gjennomføringen av valg trolig vil øke, antar vi at vi gjennom betydelig opplæring skal kunne gjennomføre valg på en betryggende måte. Endringsforslaget vil også øke kommunens administrative arbeid med gjennomføring av valg.

Hovedproblemet blir å rekruttere et tilstrekkelig antall nye valgmedarbeidere. Suksessfaktor nummer en i dette rekrutteringsarbeidet vil være vår evne til å lønne dette arbeidet. Våre beregninger viser at kommunes utgifter vil øke med ca. kr. 1.100.000.- pr. valg. Vår støtte til dette endringsforslaget er derfor betinget av økt statlig bevilling med kr. 1.100.000.- pr. valg.”

Skien kommune har ingen kommentarer til de øvrige spørsmål/forslag til endringer presentert i høringsnotatet. Som en orientering legger vi ved hele saksframlegget i denne saken.

Trykt vedlegg:

Sidene 86-90 fra høringsnotatet som omhandler tema:

Bør listekandidater utelukkes fra valg til stemmestyre og valgstyre?

Utrykt vedlegg:

Høringsnotat fra Kommunal- og regionaldepartement datert 31.05.10